

מסורת הש"ס

ב"ב פ"ב ד"ב ס' ו' וממנו
ד"ב פ"ב ע"א

תורה אור השלם

1. כי יבצר איש שדה או
כרם ושלה את בעירו
וכער בשדה אחר מיטב
שדהו ומיטב כרמו
ישלם: שמות כ"ד
2. ויבן גבש שור איש את
שור רעו ונתן וקברו
את השור הדי וחצו את
כספו וגם את המת
יחצו: שמות כ"א לה

גליון הש"ס

ב"ב שור רעו אבר
המטב. ע"י תפנית דער"ס
מ"ה י"ד סימן רמט:

מוסף רש"י

ר' ישמעאל סבר
בדניוק שיימינן. דהא
דמנין קתל שפולס לו
דמי טוקי מרקקע מיטב.
אזות דניוק קאי משלם
ליה טוקי דמי טוקי קרקע
מיינענדיג של שפולס טוקי.
שפולס הוה מיטבט עזיה
של ניקן (ב"ב י"ג). ור"ע
סבר בדניוק שיימינן.
למיטב דקרא. דייבוי ליה
מעדיית דידיה (ש"ס). אף
שדה האמורה למטה
של ניקן. והכי קאמר
קרא שלם ית למינן
קרקע הדומה לעדיית
דניוק ישלם לו תפנית
שדהו דמי טוקי (ש"ס).
מיטב שדהו ישלם
דהאיך דקא משלם.
דדייט שלם של טוקי ולא
אחי גוריה שור ויקר ליה
לקרא (ש"ס). ואחיי קרא.
תמשל מיטב דהאיך קרא
משלם (ש"ס). דמשלם ליה
מיינענדיג. דייבוי האילן
חזותיה שלם לא הוה
עדיית דניוק (ש"ס). ולא
שור של הקדש. דלמס
גמ שור של הקדש שפולס,
הוה היין לכל אהר טוקין
שלם טוקי את ההקדש
פטור, וקרא אחיינא לכי
נקט שור הקדש ולא טוקין
לה נאכילתה הנהמו שדה
הקדש, משום דלא משמח
לה, דאי שיה מס להכניס
הי ובעדה הדייט דמי,
ולכא למישר ק"ו להקדש.
ועדה הקדש נמי דהי
לנזק דקא הית, או
המקדש פדיוהו ללמחר או

הניזקין פרק חמישי גיטין

מ"ט.

עין משפט
גר מצוה

ב"ב פ"ב ט"ז פ"ב ח"ט
מ"ט פ"ב ח"ט
ג' מ"י פ"ב ח"ט ח"ט
מתוך הלכה א' סנה שפן
ט:

מוסף רש"י (המשך)

מוסרין אהו ללמחר לחת,
ובשולל צינול לכהניס
הי, דמנין (ויקרא ס')
והיה שהיה נלמח צינול
וגו', לכהניס הי וחי
קדש פרייה לון מעלה
דלל הממונר. דלל הממונר
לקרקע מקרקע דמי ב"ב
והי חייבא קמיה סבר
ר"ע בעל חוב שקיל
בעדיית בניזקין. אפילו
הי לא נמירק. אפילו
מיינענדיג, דלמס למינן מה
לכ"ה שכן יפה כחו
בניזקין. ששהייט הוה
טול ניזקין מן העדיית,
תאמר בהקדש שכן
הורע כחו בניזקין. לל
שקיל מן חייב (ש"ס). בין
תם בין מועד משלם
זקן שלם. וקדושי ליה
לרעה הכי, שור של רעו
הוה דמי הי טוקי מס
לא משלם אלל חוב טוק.
אלל אי טוק שור של
הקדש משלם טוקי שור
שלם ואפילו תם, וקאמר
ר"ע דשקל הקדש שיעור
דמי שורי מעדיית קרקעות
של טוק (ש"ס). ושיית
דב"ע בדניוק שיימינן.
ולל משלם ליה טוק
אלל זיבורת. הוהיל הוה
עדיית דניוק דמיה ר"ע
ל"י ישמעאל דלמס מיטב
שדהו של ניקן, ועדיית
דקאמר ר"ע עדיית דניוק
קאמר ולא אחי לאפולגני
עליה אלל בהקדש (ש"ס).
בפלוגתא דר"ש בן
מנסיא ורבנן קמיה פלוגתי.
דמשמע ר"ע ל"י ישמעאל
דלל אחי אלל כהדייט,
אלל בניזקין הקדש פטר
ליה, ואחי ר"ע פלוגתי
עליה (ש"ס). א"כ מאי
לא בא הכתוב, דמשמע
דנקרא גופיה פלוגתי דלל
טא הכתוב להכי, אלמס
כהדייט נמי פלוגתי (ש"ס).
ועוד מאי ק"ו להקדש.
כחו דהקדש בניזקין, דלמס
דלמס הי טוקי מס שקיל
הקדש מן שלם וקפא ליה
מנשה (ש"ס).

הכא כמאי עסקינן כגון
ישמעאל נמי אין שמין
שמינה אם כחושה
מעוט לפורעו יטול קרקע
דמי מעוט נזקו וצא
להגבותו מוזכרות

בגון שהיתה עדיית
למימר ד"ע מודו דליתו
לקנות דלמנינן כפ"ק
גזינן מן היזבורת ומיהו

בגון שהיתה עדיית
למימר כגון דלית
צינונית היזבורת
למימר כגון דלית
למימר כגון דלית

הכא במאי עסקינן כגון שהיתה עדיית
דניוק כזיבורית דמיזק רבי ישמעאל סבר
בדניוק שיימינן ור"ע סבר כדמיזק שיימינן
מ"ט דרבי ישמעאל נאמרה ישרה למטה
ונאמרה ישרה למעלה מה ישרה האמורה
למעלה דניוק אף שדה האמורה למטה דניוק
ור"ע סבר מיטב שדהו ישלם דהאיך דקא
משלם ור' ישמעאל אהני גו"ש ואהני קרא
אהני גו"ש לכדאמרן אהני קרא דאי אית ליה
למיזק עדיית ויזבורית ויזבורית דידיה לא שויה
כעדיית דניוק דמשלם ליה ממיטב רע"א לא
בא הכתוב אלא לנכות לניזקין מן העדיית
וק"ו להקדש מאי ק"ו להקדש אילמא דנחיה
תורא דידן לתורא דהקדש * ישור רעוה אמר
רחמנא יורא שור של הקדש אלא לאומר הרי
עלי מנה לכדק הבית דאתי גובר ושקיל
מעדיית לא יהא אלא בעל חוב ובעל חוב
דינו בכיזוניות וכ"ת קסבר ר"ע בעל חוב שקיל
בעדיית בניזקין איכא למיפרך מה לבעל חוב
שכן יפה כחו בניזקין תאמר בהקדש שכן
הורע כחו בניזקין ועולם דנחיה תורא דידן
לתורא דהקדש ור"ע סבר לה כר"ש בן מנסיא
ל"י תנאי ר"ש בן מנסיא אומר שור של הקדש
שגנח לשור של הדייט פטור ושל הדייט שגנח
לשור של הקדש בין תם ובין מועד משלם נזק
שלם אי הכי מומאי דבעדיית דניוק כזיבורית
דמיזק פליגי דלמא דכ"ע בדניוק שיימינן והכא
בפלוגתא דר"ש בן מנסיא ורבנן קמיה פלוגתי
סבר לה כרבנן א"כ מאי לא בא הכתוב ועוד
מאי ק"ו להקדש ועוד הא אמר רב אשי
תניא

לא מוקי לי בשן ורגל
ההקדש דהתם לא כתיב
ומקין ליכא למיפרך שכן
מתחלתה וגזירה שיה
ישלם כפף לא נתקבלה
מיטב דוקא ולא לענין
לכל מילי א"כ נפטרו
הרבים וכלים ושור
וטמון וי"ל כיון דכתיב
ליכא למיפרך מיטב בשן
את ההקדש מק"ו להדיט
למיפרך מה להדיט שכן
לענין קרן וכה"ג פריך
יפה כחו בניזקין וכי
כאומר הרי עלי מנה
לאוקמא בשן ורגל משום
אמון אסיק אדעתיה שפיר
למיפרך שכן יפה כחו
אמולה לא הוה סלקא
דהא כי מוקי לה כר"ש
פרכינן מה להדיט שכן
לענין ריבית ואונאה
יש לומר דכולהו טוקין
דמנוכה בירושתו כר"ש
במה אן קיימינן אי
מנינא שור רעוה ולא
ואי בניזקין גופו הא
נוקין להדיט ואין
באומר הרי עלי מנה
ורגל ולא נאדם המיזק
בהן מעילה ואכילתו ד'
זה אדם והא דמשמע
ההקדש חייב לשלם קרן
דכתיב בה (ויקרא כ)
קרן דמיזק ממון כהו
לא מהאי קרא שפיק אלל
והשתא כולוהו טוקין
לחייב אדם המיזק נדיים
דוכתא דפטר רחמנא
יאלל פרט למיזק אלל
דפרכינן וליתני תרי
מלוקין אליביה וי"ל
כחו נאדם המיזק דכי
דקיל דחם אינו משלם
העדיית דקאמר ר"ע
דמשלם ממיטב דניוק
כדדריש ר"ש בן מנסיא
לאו משום דפטר ליה
הקדש שמה יש

באומר הרי עלי מנה כו'
משמע דלל משכח טוקין
באומר הרי עלי מנה כו'
משמע דלל משכח טוקין
באומר הרי עלי מנה כו'
משמע דלל משכח טוקין

דריש רעוה הכי רעוה הוא
שחברו חייב בניזוק: משלם
נזק שלם ור"ע סבר לה
כר"ש אוקמת ליה
מאי דוקאין דלוקמת
כר' העדיית דקאמר ר"ע
מאי דמשלם ואמינא לא
סבירא ליה ר"ש בן מנסיא:
לא בא הכתוב דקאמר
הואיל וקולא היא היכי
מנינא

יאלל פרט למיזק אלל
דפרכינן וליתני תרי
מלוקין אליביה וי"ל
כחו נאדם המיזק דכי
דקיל דחם אינו משלם
העדיית דקאמר ר"ע
דמשלם ממיטב דניוק
כדדריש ר"ש בן מנסיא
לאו משום דפטר ליה
הקדש שמה יש

יאלל פרט למיזק אלל
דפרכינן וליתני תרי
מלוקין אליביה וי"ל
כחו נאדם המיזק דכי
דקיל דחם אינו משלם
העדיית דקאמר ר"ע
דמשלם ממיטב דניוק
כדדריש ר"ש בן מנסיא
לאו משום דפטר ליה
הקדש שמה יש